

Warszawa, 15 maja 2020 r.

WPL.293.2020.DL

Pan

Dr hab. n. med. Jarosław Pinkas, prof. CMKP

Główny Inspektor Sanitarny

ul. Targowa 65

03-729 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze

działając na podstawie art. 9 ust. 1 pkt 10 oraz art. 11 ust. 1 w zw. z art. 12 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o Rzeczniku Małych i Średnich Przedsiębiorców, w związku z licznymi głosami przedsiębiorców prowadzących przedszkola, zwracam się z uprzejmą prośbą o jednoznaczną zmianę wytycznych z dnia 4 maja 2020 r. dla przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkole podstawowej i innych form wychowania przedszkolnego oraz instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3¹, wydanych na podstawie art. 8a ust. 5 pkt 2 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej², poprzez zwiększenie liczby dzieci, jaka może przebywać w grupie przedszkolnej oraz zmniejszenie minimalnej powierzchni przestrzeni do wypoczynku, zabawy i zajęć dla dzieci w sali.

Przedsiębiorcy wskazują, że po dostosowaniu placówek do obecnie obowiązujących wymogów, grupy przedszkolne są już maksymalnie wypełnione a dzieje się to w sytuacji, kiedy około 30% rodziców, z którymi przedszkola mają podpisane umowy, zdecydowało się posłać swoje dzieci do przedszkola. Wraz z kolejnym etapem „odmrażania gospodarki” od 18 maja 2020 r. opiekunów decydujących o powrocie dzieci do przedszkoli będzie więcej a po 25 maja, jeżeli nie będzie przedłużony okres wypłacania zasiłków opiekuńczych, do placówek wrócą

¹ <https://gis.gov.pl/wp-content/uploads/2020/05/Wytyczne-GIS-%C5%BC%C5%82obki-przedszkola-Pierwsza-aktualizacja.pdf?fbclid=IwAR3BduHoHJ8IGcExAnUQkrF7DYOjFR4rI3-JX5EUj8HSsKqK8xNw3c10g0>,
dostęp: 15.05.2020 r.

² T.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 59.

Biuro Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców

wszystkie dzieci. Prowadzący przedszkola mają podpisane umowy z rodzicami, które obligują do przyjęcia dzieci do przedszkola, dlatego też istnieje obawa o ewentualną odpowiedzialność odszkodowawczą z tytułu nieświadczenia usługi, do której świadczenia strony umówiły się w tych umowach, a to w konsekwencji rodzic może problemy na linii rodzice-przedszkola. Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców skierował wystąpienie w tej sprawie do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w którym poruszył kwestię obowiązku dokonywania płatności za czesne w niepublicznych placówkach opiekuńczo-wychowawczych (przedszkolach i żłobkach), za okres, w którym ze względu na ograniczenia wprowadzone z uwagi na stan epidemii, nie świadczą one pełnego zakresu usług. W załączeniu przesyłam stanowisko Prezesa UOKiK z 22 kwietnia 2020 r., znak: DPR.070.5.2020.PS.

Nieprzyjęcie wszystkich dzieci do przedszkola spowoduje ponadto ogromny problem społeczny. Skonfliktuje rodziców, wychowawców i organy prowadzące, które będą musiały rozstrzygać, które dzieci przyjąć, a które nie, w sytuacji, kiedy wszyscy rodzice wrócą do pracy i będą potrzebować opieki nad swoimi dziećmi.

Mając na uwadze powyższe, proszę o odniesienie się do przedstawionej problematyki, a także podjęcie działań w porozumieniu z Ministerstwem Edukacji Narodowej i Ministerstwem Zdrowia, mających na celu rozwiązanie zaistniałej sytuacji z uwzględnieniem postulatów przedsiębiorców oraz wskazanie terminu przywrócenia funkcjonowania placówek przedszkolnych na warunkach sprzed stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii.

Z wyrazami szacunku

Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców
Adam Abramowicz
Adam Abramowicz

Do wiadomości:

- Pan Dariusz Piontkowski, Minister Edukacji Narodowej, al. J. Ch. Szucha 25, 00-918 Warszawa;
- Pan Prof. Łukasz Szumowski, Minister Zdrowia, ul. Miodowa 15, 00-952 Warszawa.

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Departament Prawny

Warszawa, 22 kwietnia 2020 r.

DPR.070.5.2020.PS

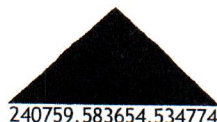
Pan
dr Marek Woch
Radca Rzecznika
w Biurze Rzecznika
Małych i Średnich
Przedsiębiorców

Szanowny Panie Radco,

w odpowiedzi na pismo (nr WPL.197.2020.ŁP), przy którym poruszona została kwestia obowiązku dokonywania płatności za czesne w niepublicznych placówkach opiekuńczo-wychowawczych (przedszkolach i żłobkach), za okres, w którym ze względu na ograniczenia wprowadzone w celu zapobiegania rozprzestrzenianiu się koronawirusa SARS-CoV-2 i wywoływanej przez niego choroby COVID-19, nie świadczą one pełnego zakresu usług, uprzejmie przedstawiam stanowisko.

Niewątpliwie sytuacja związana z ogłoszonym stanem zagrożenia epidemicznego lub stanem epidemii jest nadzwyczajna. Nie ma w tym ani winy przedsiębiorców, ani rodziców, Strony (zarówno rodzice jak i właściciele placówek), nie mogły takich okoliczności przewidzieć, kształtując treść zawieranych umów. W związku z powyższym, z uwagi na sytuację, należy sięgnąć do uregulowań Kodeksu cywilnego i przyjąć, że mogło dojść do nadzwyczajnej zmiany okoliczności (tzw. klauzula *rebus sic stantibus* zawarta w art. 357¹ § 1 k.c.) lub do częściowej następczej niemożności świadczenia (art. 495 § 2 k.c.). Pierwsza z tych instytucji przewiduje możliwość oznaczenia nowego sposobu wykonania zobowiązania, wysokości świadczenia lub nawet rozwiązania umowy. Druga wiąże się z obowiązkiem zwrotu, zgodnie z przepisami o bezpodstawnym wzbogaceniu, uiszczonej opłaty za czas niemożności świadczenia usługi oraz z niemożnością żądania opłat za kolejne okresy, w których świadczenie nie jest wykonywane. Powyższe kwestie cywilnoprawne są domeną sądów powszechnych i ostatecznie, jeśli strony nie dojdą do porozumienia, oceni je sąd.

W ocenie Prezesa UOKiK strony umowy powinny starać się porozumieć, w jaki sposób rozliczać koszty czesnego, uwzględniając, że z jednej strony *de facto* opiekę nad dziećmi w tym czasie sprawują rodzice, z drugiej że placówka musi być stale utrzymywana, żeby po okresie epidemii dzieci mogły do niej wrócić. Należy jednak pamiętać, że ryzyko prowadzenia działalności gospodarczej spoczywa przede wszystkim na

przedsiębiorcy i nie powinien on, w wyniku zaistnienia sytuacji nadzwyczajnej, podejmować prób obciążenia nim wyłącznie albo prawie wyłącznie konsumenta. W podobnie trudnej sytuacji znalazły się również inne instytucje, np. kulturalne, które muszą się utrzymać bez wpływu środków od konsumentów.

Prezes UOKiK stoi również na stanowisku, że niedopuszczalne jest pobieranie czesnego w pełnej wysokości za czas, kiedy dzieci w ogóle nie przebywają w placówce. Niewątpliwie nie powinny być pobierane opłaty za wyżywienie oraz za zajęcia dodatkowe. Nie wydaje się również sprawiedliwą, choć każdy przypadek należy oceniać indywidualnie, symboliczna obniżka czesnego. Należy pamiętać, że, co do zasady, konsument powinien ponosić opłaty odpowiadające wyłącznie wysokości uzasadnionych kosztów ponoszonych przez placówkę, niezbędnych do zapewnienia ciągłości jej funkcjonowania (np. opłaty za wykorzystywany lokal, wynagrodzenie pracowników itp.)

Podstawę do podjęcia negocjacji powinna stanowić analiza treści umowy, jaka wiąże konsumenta i placówkę aby sprawdzić między innymi, co wchodzi w skład czesnego. Punktem wyjścia powinno być również przedstawienie przez właściciela placówki rzeczywistych kosztów, jakie ponosi, mimo nieobecności w niej dzieci, a których poniesienie skutkowałoby dla przedsiębiorcy rażącą stratą. Należy bowiem mieć na uwadze, że jedynym świadczeniem, jakie obecnie wykonuje większość z tych placówek jest podtrzymanie możliwości przyjęcia dzieci do placówki, kiedy tylko ograniczenia, wprowadzone z uwagi na pandemię, zostaną uchylone (czyli podtrzymanie funkcjonowania żłobka). W przypadku braku dojścia do porozumienia, każda ze stron ma prawo odstąpienia od umowy.

UOKiK stoi na stanowisku, że obie strony kontraktu powinny starać się wypracować rozwiązania dostosowane do trudnej dla wszystkich sytuacji. W razie potrzeby, należy skorzystać z mediacji. W przypadku ewentualnych sporów z prywatną placówką, konsumenci mogą skorzystać z bezpłatnej pomocy prawnej, np. rzeczników konsumentów. Jednocześnie warto zaznaczyć, że komunikat UOKiK, dotyczący przedmiotowego zagadnienia, znajduje się na stronie internetowej:
https://www.uokik.gov.pl/faq_koronawirus_uslugi_educacyjne.php#faq3904.

*Z poważaniem,
Daniel Mańkowski
Dyrektor
Departamentu Prawnego
/podpisano elektronicznie/*

